

Posudek diplomové práce – katedra politologie FF UK
Název práce: **Analýza vybraných sociálních procedur**
Autorka práce: *Eva Schlosáriková*

Práce je koncipována jako úvod do problematiky sociálních procedur, které jsou charakterizovány jako zkoumání interakcí mezi racionálními subjekty využívající jak formální metody (teorie her, logika, informatika) tak i metody sociálních věd (sociologie, politologie).

V úvodní kapitole autorka podrobněji charakterizuje sociální procedury uvádí příklady situací, které pod tento pojem spadají a zmiňuje některé omezující faktory pro použití formálních metod. Další kapitola se zabývá problémem koaličních teorií; autorka zde rozlišuje dva hlavní přístupy – americký, pro který je charakteristické použití formálních metod a evropský založený hlavně na empirickém výzkumu. Dále zavádí základní pojmy koaliční teorie a diskutuje důvody pro utváření minimálních vítězných koalic (t.j. takových které po odchodu libovolného člena přestanou být vítězné), opírá se při tom o analýzy Williama Riekeru v klasické knize *The theory of political coalitions*. Těžištěm kapitoly je část pojednávající o pozicích aktérů v rámci koaličního vyjednávání. Hlavním kvantitativním ukazatelem jsou zde koeficienty volební moci, vyjadřujících sílu dané koalice v rámci zkoumaného volebního systému. Autorka uvádí pět nejčastěji používaných koeficientů: Banzhafův, Shapley-Shubikův, Deegan-Packelův, Johnstonův a Hollerův. Podává formální definice jednotlivých koeficientů, diskutuje podmínky jejich použitelnosti z politologického hlediska a na konkrétním příkladu váženého hlasovacího systému pak demonstruje rozdíly mezi těmito koeficienty. Poslední kapitola je věnována problémům formování a stability vítězné koalice. Autorka se podrobně zabývá koaliční teorií Stephena Bramse, založené na analýze vzájemných preferencí potenciálních koaličních partnerů. Diskutuje dva základní způsoby v textu označované jako „fallback“ a „build-up“ (slovenská resp. české termíny nejsou uvedeny). Oba způsoby jsou porovnávány z hlediska stability a manipulovatelnosti (tj. zda některý z aktérů může dosáhnout lepšího výsledku předstíráním jiných preferencí než skutečně má). Bramsův systém pak autorka v závěru kapitoly srovnává se systémem Piccione-Razin, který na rozdíl od prvního systému bere v úvahu váhu hlasu.

Problematika sociálních procedur a konkrétně formálních metod využívaných v koaliční teorii je ve světě (resp. ve anglofonních oblastech) velmi exponované, ale v česky resp. slovensky psané odborné literatuře poněkud opomíjené. Kladně hodnotím už samotnou volbu tématu a zpřístupnění českým a slovenským čtenářům resp. čtenářkám. Je třeba poznamenat, že ani v anglicky psané literatuře neexistuje obecně uznávaná monografie, která by toto téma zpracovávala. Klasické monografie z teorie her (např. Osborne-Rubinstein) se koaliční problematice her věnují pouze okrajově a nevyjadřují se k jeho politologickým aspektům, politologické učebnice se zase typicky zaměřují na jeden model a nediskutují další formální možnosti řešení problému. Tato situace vyžadovala od autorky rozsáhlou práci s literaturou, kdy už od základních definic musela čerpat z různých zdrojů a samostatně hledat formu, která by ve vhodném poměru kombinovala

formální a politologickou) část. Autorka se v tomto směru snažila o vyvážený přístup k tématu a formální pasáže doplňovala příklady a politologickým komentářem. Přes tuto snahu bych v některých formálních částech uvítal vstřícnější přístup k humanitně orientovaným čtenářům.

V rámci celé práce bych vyzdvihl (pod)kapitolu o koeficientech volební moci, která názorným a vyčerpávajícím způsobem porovnává jednotlivé koeficienty a provází je podrobně je komentuje z formálního i politologického hlediska. V odborná literatuře lze nalézt porovnávání některých dvojic koeficientů, ale žádná publikace, pokud je mi známo, neobsahuje srovnání v tomto rozsahu.

Moje výhrady nejsou zásadního charakteru. Kromě zmíněné vstřícnosti vůči humanitně orientovaným čtenářům, bych zmínil nadměrné používání anglické terminologie. Je mi jasné, že slovenská resp. česká terminologie v této oblasti není zavedena, ale jako čtenář textu bych dal přednost přeloženým termínům před anglickými. Musím také poznamenat, že práce je poznamenána časovou tísní, ve které byla dokončována. Nejsou zde žádné formální chyby, ale některý místům by prospěly stylistické úpravy a zlepšení plynulosti výkladu.

Přes tyto připomínky hodnotím práci jako zdařilou. Text má předpoklady k tomu aby byl vhodným úvodem do problematiky jak pro formálně tak i pro humanitně orientované čtenáře a čtenářky. Doufám, že se autorka k práci na textu vrátí a dopracuje ho do nějaké formy publikace.

Práce splňuje všechny podmínky požadované pro diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě se známkou **velmi dobře**.

V Praze, 14. 9. 2011

Ondrej Majer